

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

PWYLLGOR DIWYLLIANT, Y GYMRAEG A CHYFATHREBU TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG – YMCHWILIAD I GYNYRCHIADAU FFILM A THELEDU MAWR YNG NGHYMRU

Pwrpas y papur hwn yw darparu tystiolaeth ysgrifenedig i'r Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu ar gyfer eu hymchwiliad i gynyrchiadau ffilm a theledu mawr yng Nghymru. Mae'r papur hwn yn rhoi trosolwg o'r hyn a wnaed hyd yn hyn i sefydlu Cymru fel canolfan ragoriaeth ar gyfer cynhyrchu.

1. Nodau polisi Llywodraeth Cymru ar gyfer ariannu cynyrchiadau ffilm a theledu mawr yng Nghymru; pam a sut y mae penderfyniadau'n cael eu gwneud yn y maes hwn

Dull hanesyddol

Yn 2010 cydnabuwyd y diwydiannau creadigol fel sector blaenoriaeth ar gyfer Llywodraeth Cymru. Roedd y strategaeth a'r dull o ddarparu cymorth i'r sector yn canolbwyntio ar ddarparu cyllid drwy grantiau, benthyciadau a buddsoddiadau masnachol, a'r blaenoriaethau strategol oedd:

- cyflawni cytundeb cydweithio Pinewood, yn cynnwys y Gyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau;
- dod â chynyrchiadau ffilm a theledu o safon uchel i Gymru drwy anogaethau ariannol Llywodraeth Cymru;
- ariannu prosiectau cyfryngau digidol gwerth uchel.

Mae'r blaenoriaethau hyn wedi'u cyflawni gyda chymorth o ran logisteg ar gyfer cynyrchiadau drwy wasanaeth Sgrîn Cymru, a chymorth i ddatblygu ystod o gyfleusterau stiwdio ar hyd coridor yr M4 rhwng Cas-gwent ac Abertawe.

Yn 2012 cynhaliodd swyddogion tîm y Sector Diwydiannau Creadigol ymarfer i flaenoriaethau cymorth ar draws gwahanol is-sectorau'r diwydiannau creadigol; o ganlyniad, cynghorodd Panel y Sector y dylai'r llywodraeth ganolbwyntio cymorth ar yr is-sectorau a oedd yn debygol o gael yr effaith economaidd fwyaf ar Gymru ac a fyddai'n darparu'r cyfleoedd gorau ar gyfer twf y diwydiant yng Nghymru. Nodwyd y rhain ar y pryd fel rhai sgrin (yn enwedig teledu o'r safon uchaf) a chyfryngau digidol. Mae'r sector diwydiannau creadigol yn llawer ehangach na ffilm/teledu a digidol, ond dyma'r meysydd a oedd yn cynnwys cyfleoedd i fanteisio arnynt a'r potensial ar gyfer y twf mwyaf ar y pryd.

Erbyn 2013 roedd nifer y cynyrchiadau a oedd yn cael eu cynhyrchu yng Nghymru (gan gynhyrchwyr o Gymru a buddsoddwyr mewnol) wedi cyrraedd pwynt allweddol. Arweiniodd y profiad gyda phrosiectau fel *Hinterland/Y Gwyll*, *Atlantis* a *Da Vinci's Demons* at gyflwyno mecanweithiau pwrpasol y gellid eu gweithredu ar gyfer cronfa gynhyrchu gan Lywodraeth Cymru i ddenu buddsoddiadau allweddol i Gymru, ac i alluogi busnesau cynhenid yn y maes hwn i ehangu eu gallu cynhyrchu.

Y prif amcan oedd ei gwneud hi'n haws i ddenu buddsoddiad preifat ychwanegol i Gymru, gan sicrhau manteision economaidd uniongyrchol drwy wariant cynhyrchu a chefnogi busnesau Cymru i ddatblygu a defnyddio eu heiddo deallusol mewn marchnadoedd rhyngwladol.

Roedd nifer y cynyrchiadau a gynhyrchwyd yng Nghymru y pryd hwnnw yn sylweddol is na'r hyn ydyw ar hyn o bryd, a oedd yn golygu bod llawer o weithwyr llawrydd Cymru yn teithio y tu allan i Gymru i gael gwaith. Yn ogystal, roedd llawer o gwmnïau cynhenid y

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

sector ar y pryd yn dibynnu ar gomisiynau gan S4C. Roedd y cyllid cynhyrchu hwn yn allweddol i ddatgloi potensial rhai o'r cwmnïau a darparu cyfleoedd i'r gymuned gweithwyr llawrydd.

Ystyriwyd bod pwysigrwydd seilwaith stiwdios yn hanfodol i ddatblygu'r diwydiant ffilm a theledu yng Nghymru. Roedd Dragon Studios yn uchelgeisiol ac yn rhy gynnar yn nhwf y sector i fod yn llwyddiant. Fodd bynnag, daeth datblygu seilwaith stiwdios ar hyd coridor yr M4 yn rhan allweddol o'n strategaeth. Dechreuodd hyn gyda Bay Studios, a oedd yn gartref i dri thymor o *Da Vinci's Demons*, ac mae wedi parhau drwy ddatblygu Stiwdio Pinewood Cymru a Stiwdio Blaidd Cymru.

Dengys ffigurau o 2016 fod y sector yn gyffredinol yn ffynnu:

- Roedd 48,600 o bobl yn cael eu cyflogi yn y sector diwydiannau creadigol yng Nghymru yn 2016, cynnydd o 52.4% ers 2006.
- Roedd 5,705 o fentrau'n weithredol yn y sector diwydiannau creadigol yng Nghymru yn 2016, cynnydd o 43.3% ers 2006 a chynnydd o 5% ers 2015.
- Roedd cyfanswm trosiant cwmnïau diwydiannau creadigol Cymru yn 2016 yn £1.73 biliwn. Cafwyd cynnydd o 12.5% mewn trosiant o'r sector rhwng 2006 a 2016.

Roedd cytundeb Pinewood yn cynnwys tair elfen allweddol wedi'u cynllunio i ddatblygu'n strategaeth ffilm a theledu:

- datblygu'r seilwaith stiwdios ymhellach ar hyd coridor cynhyrchu'r M4 drwy sefydlu cyfleuster stiwdio proffesiynol yng Ngwynllŵg wedi'i redeg gan frand a gydnabyddir yn rhyngwladol;
- pennu Cyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau, cronfa hirhoedlog i fuddsoddi mewn ffilm a theledu a fydd yn galluogi Llywodraeth Cymru i elwa ar dwf masnachol ochr yn ochr â'r manteision economaidd;
- cytundeb nawdd i hyrwyddo Cymru'n rhyngwladol ar draws rhwydwaith fyd-eang Pinewood.

Mae cael brand mor enwog yng Nghymru wedi bod yn amhrisiadwy i sector ffilm a theledu Cymru. Mae Pinewood wedi helpu i godi statws Cymru fel lleoliad cynhyrchu o bwys ac wedi rhoi mantais fyd-eang i Gymru dros ranbarthau eraill.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi cwblhau adolygiad ar sail ffeithiau i berthynas Llywodraeth Cymru a Pinewood. Bydd yr adroddiad yn cael ei gyhoeddi ar 12 Mehefin 2018.

Nod y buddsoddiad yn Stiwdio Blaidd Cymru oedd hyrwyddo'r twf hwn drwy ddatblygu hyb cynhyrchu drama teledu cynaliadwy yng Nghymru, dan arweiniad swyddogion rhyngwladol llwyddiannus a phrofiadol a sicrhau manteision economaidd hirdymor sylweddol i Gymru. Sicrhodd cyfresi drama teledu o'r safon uchaf am 10 mlynedd i Gymru, gan sicrhau cynaliadwyedd y criw a'r gadwyn gyflenwi yng Nghymru.

Mae'r dull hwn wedi llwyddo, gyda Chymru'n cystadlu go iawn ym maes dramâu teledu o'r safon uchaf erbyn hyn; mae'r ymholiadau a nifer y cynrychiadau sy'n ffilmio yma wedi codi'n sylweddol. Arweiniodd hyn at gynnydd sylweddol yn yr arian mae'r cynrychiadau hyn yn ei wario yng Nghymru ac ar gadwyn gyflenwi Cymru, ac yn economi ehangach Cymru. Y llynedd, (2017-18), dyblodd gwariant cynrychiadau a gefnogir gan Lywodraeth Cymru yng Nghymru.

Cymorth yn y dyfodol – Cymru Greadigol

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

Rydym yn ariannu cynyrchiadau ffilm a theledu i sicrhau manteision i economi'r rhanbarth drwy wariant lleol gan gynyrchiadau sy'n ffilmio yn yr ardal. Mae gwariant lleol yn digwydd yn syth ac ymlaen llaw, a gall gael effaith economaidd sylweddol. Wrth symud ymlaen mae angen i ni ystyried beth sydd wedi gweithio yn y gorffennol yng ngoleuni cyd-destun tirwedd newidiol y diwydiant. Mae angen symudiad strategol i symud o'r cyllid cyfredol i ffilm a theledu traddodiadol, a symud tuag at gyllid ar gyfer 'sgrin' (a allai gynnwys cynnwys a phlatfformau fideo-ar-alw, gemau ac animeiddio).

Ers 2005, mae twf y diwydiant wedi newid y dirwedd yn sylweddol a chydabyddir, er bod y cymorth sydd ar gael yn parhau i fod yn effeithiol, bod angen blaenoriaethu gweithgareddau eraill i gynnal a chyflymu twf y sector, sef:

- datblygu sgiliau a'r gadwyn gyflenwi;
- gwella rhwydweithiau a mynediad at gyngor arbenigol dan arweiniad y sector;
- defnyddio cyfryngau cymdeithasol a phlatfformau digidol yn well i ddarparu gwasanaethau;
- cymorth pwrpasol ar gyfer cael gafael ar gyfalaf (preifat a chyhoeddus);
- gwella gallu busnesau creadigol i greu, cadw a defnyddio eu heiddo deallusol yn economi Cymru.

Dyna'r rheswm dros ein hymrwymiad i ddiwygio ac ail-lansio'n cymorth i'r sector creadigol; fel swyddogaeth ar wahân o'r enw *Cymru Greadigol*. Rydym yn cydnabod yr angen am ddull mwy cynhwysfawr a'r gofyniad am gymorth pwrpasol i helpu twf busnesau. Mae angen i'r llywodraeth ymateb yn fwy hyblyg i sector sy'n symud yn gyflym ac annisgwyl ar brydiau. Cymru Greadigol fydd ein cyfrwng ar gyfer gwneud hyn, a bydd yn cynnig gwasanaeth symlach, deinamig ac arloesol i'r sector hwn.

Mae angen i gymorth Cymru Greadigol ganolbwyntio ar y cyfleoedd sydd i'w cael gyda phlatfformau digidol, ac ar y cwmnïau sydd yn y sefyllfa orau i ymateb i'r cyfleoedd hynny. Mae'r dull hwn yn adlewyrchu'r cydgyfeirio a'r synergedd cynyddol ar draws yr is-sectorau.

Bydd cynnal piblinell o gynyrchiadau, datblygu a chryfhau'r gadwyn gyflenwi ffilm a theledu a pharhau i osod Cymru fel prif leoliad ar gyfer cynhyrchu ffilm a theledu yn parhau'n flaenoriaeth i gymorth Llywodraeth Cymru ar gyfer y diwydiannau creadigol.

Mae'n rhaid i gyllid y dyfodol allu addasu i gefnogi cynhyrchu cynnwys creadigol gweledol ar unrhyw blatfform (cyfredol, newydd neu heb eu dyfeisio eto). Mae angen i'r model cyllid fod yn hyblyg, eang a dylai allu newid yn gyflym. Dylai allu cynnal technolegau sy'n datblygu, platfformau newydd, mathau newydd o gynnwys creadigol a ffyrdd newydd o bennu eu gwerth ariannol.

Yn 2018, mae'r sector diwydiannau creadigol yng Nghymru ar bwynt hanfodol lle mae cyfleoedd yn cydgyfeirio. Gyda'r gefnogaeth briodol dros y blynyddoedd nesaf gallai'r twf a'r llwyddiant fod yn sylweddol.

2. Y cymorth a roddwyd gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu'r diwydiannau ffilm a theledu yng Nghymru yn cynnwys:

a. Effaith economaidd, a sut mae hyn yn cael ei wasgaru ledled Cymru

Mae'r ffigurau diweddaraf yn dangos bod cynyrchiadau ffilm a theledu a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru wedi gwario dros £178 miliwn yng Nghymru dros y pum mlynedd diwethaf, gan fod o fudd i gadwyni cyflenwi a chefnogi cannoedd o fusnesau yma. Y

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

Ilynedd (2017-18) gwariwyd £64 miliwn ar nwyddau a gwasanaethau Cymru gan gynyrchiadau a oedd yn ffilmio yma gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru - dwbl ffigur y flwyddyn flaenorol.

Nid yw hyn yn cynnwys gwariant gan gynyrchiadau a gefnogwyd gan Wasanaeth Sgrin Cymru drwy gymorth logisteg ar gyfer criw, lleoliadau, cyfleusterau a gwasanaethau; mae'r ffigur hwn dros £75 miliwn dros y pum mlynedd diwethaf.

Y Gogledd

Mae'r cynyrchiadau a ffilmwyd yn y rhanbarth yn cynnwys:

Requiem, cyfres ddrama chwe rhan o'r safon uchaf ar gyfer BBC1, a ffilmwyd mewn lleoliadau ledled Cymru, yn cynnwys Dolgellau.

King Arthur: Legend of the Sword - roedd y ffilm hon yn dangos rhai o dirweddau epig Cymru a ysbrydolodd gynulleidfaoedd rhyngwladol i ddysgu mwy am chwedlau cyfoethog Cymru a'i chysylltiadau â'r Brenin Arthur. Roedd lleoliadau'r ffilm yn cynnwys Llyn Gwynant a Chapel Curig.

Take Down wedi'i ffilmio'n rhannol ar Ynys Môn, derbyniodd fuddsoddiad masnachol o Gyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau Llywodraeth Cymru.

Drama *Rocket's Island* CBBC gan Lime Pictures a ffilmwyd yn Nhraeth Penrhyn (cyfres ddrama 13x30m ar gyfer plant 7-14 oed).

Bu'r ail gyfres o'r ddrama *Safe House* ar ITV hefyd yn ffilmio golygfeydd allweddol ym Mae Trearddur, Amlwch, Porth Trecastell ac ym mhentref Aberffraw.

Derbyniodd *Hidden/Craith* a ffilmwyd yn Eryri gefnogaeth gan BBC Wales, S4C ac all3media international. Darlledwyd y ddrama wyth bennod ar S4C i ddechrau yn gynnar yn 2018 dan y teitl *Craith*. Mae fersiwn ddwyieithog o'r enw *Hidden* yn cael ei darlledu ar BBC One Wales a BBC 4 ar hyn o bryd.

Mae swyddfa Sgrin Cymru yn y gogledd, yng Nghaernarfon, yn cefnogi economi'r rhanbarth o ran cynhyrchu ffilm a theledu. Mae'n cadw cronfa ddata helaeth o griw a chyfleusterau technegol lleol, gwasanaethau lleol a lleoliadau ac yn ymwneud yn agos ag awdurdodau lleol, Heddlu'r Gogledd a chyrrff cenedlaethol fel Cyfoeth Naturiol Cymru, CADW a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol. Mae'r gronfa ddata o gysylltiadau'n ehangu'n barhaus fel y gall Sgrin Cymru gynnig yr amrywiaeth fwyaf o gyfleusterau a chriw lleol â phosibl, gan sicrhau bod cymaint o arian â phosibl yn cael ei wario yn economi'r Gogledd.

Mae cwmnïau ffilm a theledu arwyddocaol yn y rhanbarth yn cynnwys:

Rondo Media – un o gwmnïau cynhyrchu annibynnol mwyaf Cymru gyda swyddfeydd yng Nghaernarfon, Porthaethwy a Chaerdydd.

Cwmni Da - mae wedi datblygu enw da fel un o gwmnïau annibynnol mwyaf ac uchaf ei barch yng Nghymru. Mae bellach yn cyflogi 73 o staff, i gyd yn Noc Fictoria, Caernarfon, Chwarel Cyf yng Nghricieth. Yr unig gwmni cynhyrchu teledu wedi'i leoli ym Mhen Llŷn sy'n cynnig cyfleusterau stiwdio i gleientiaid allanol, boed yn gynhyrchwyr ffilmiau neu'n ffotograffwyr. Mae'r gofod stiwdio'n eu galluogi i wneud cynigion am gyfresi teledu sy'n cynnwys elfen stiwdio gan greu swyddi pellach.

Mae pob cwmni wedi derbyn cefnogaeth (ariannol ac anariannol) gan Lywodraeth Cymru.

Y De-orllewin

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

Rydym yn parhau i gefnogi a thyfu'r diwydiant ffilm a theledu yn y de-orllewin ac mae Sgrin Cymru, rhan o Sector Creadigol Llywodraeth Cymru, yn hyrwyddo lleoliadau Cymru a darparwyr cyfleusterau lleol yn gyson.

Mae Stiwdio Bae Abertawe wedi bod yn gartref i dri thymor o *Da Vinci's Demons* gan gynhyrchu £28.5 miliwn o wariant Cymreig i'r economi leol yn unig. Ffilmwyd y cynhyrchiad mewn nifer o leoliadau yn y de-orllewin, Parc a Chastell Margam yn bennaf. Mae'r cyfleuster hefyd wedi bod yn gartref i *The Collection*, cyfres ddrama deledu o'r radd flaenaf 8 pennod 60 munud o hyd a ysgrifennwyd ar gyfer Amazon Prime Video ac a ariannwyd gan Gyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau. Wedi'i gosod ym Mharis ym 1947 ar ôl diwedd yr Ail Ryfel Byd, ffilmwyd y gyfres ar leoliad ym Mharis, yn Stiwdios Bae Abertawe ac mewn nifer o leoliadau yn y de-orllewin. Gwariodd y cynhyrchiad £5.2 miliwn yn yr economi leol.

Cafodd *Apostle*, ffilm fawr gyda'r actor o Gymro Michael Sheen yn y brif rôl, a seren *Beauty and the Beast* Dan Stevens, ei ffilmio yn y de-orllewin. Cydweithiodd y cynhyrchwyr o UDA, XYZ Films â chwmni cynhyrchu o Gaerdydd, Severn Screen i gynhyrchu'r ffilm ddiweddaraf gan y cyfarwyddwr uchel ei barch o Gymru, Gareth Evans, yr oedd ei ffilmiau blaenorol *The Raid* a *The Raid II* yn llwyddiannau byd-eang. Cafodd *Apostle* ei chomisiynu gan Netflix a bydd yn ymddangos ar y gwasanaeth ffrydio hwnnw yn unig ledled y byd ym Medi 2018. Mae cefnogaeth gan Lywodraeth Cymru wedi sicrhau bod yr holl waith ffilmio ac ôl-gynhyrchu ar *Apostle* wedi'i wneud yng Nghymru, gan ddarparu dros £5 miliwn o hwb i'r economi. Ffilmwyd y ffilm yn Stiwdios Bae Abertawe ar Ffordd Fabian ac ar leoliad ym Mharc a Chastell Margam.

Cafodd y ddrama drosedd *Bang*, a ffilmwyd ym Mhort Talbot ac a ariannwyd gan y Gronfa Buddsoddi yn y Cyfryngau, ei henwebu am Wobr Undeb yr Awduron. Enwebwyd y gyfres, a ddangoswyd ar S4C yn yr hydref am wobwr yn y categori Drama Deledu Hir Orau gyda Line of Duty, Cyfres 4 (Jed Mercurio) a Taboo.

Cefnogodd Llywodraeth Cymru ddrama lwyddiannus a phoblogaidd tu hwnt y BBC, *Un Bore Mercher/ Keeping Faith* a gynhyrchwyd yn ddwyieithog gan arddangos y dalent orau o Gymru. Darlledwyd y ddrama yn Gymraeg ar S4C yn gyntaf gydag Eve Myles (sy'n portreadu'r prif gymeriad Faith Howells) yn dysgu Gymraeg yn unswydd ar gyfer y gyfres ddwyieithog hon. Ffilmwyd golygfeydd y llys yn Neuadd y Dref Caerfyrddin a Neuadd y Ddinas Abertawe. Ffilmwyd llawer o'r golygfeydd allanol yn Nhalacharn; roedd gorsaf yr heddlu wedi'i lleoli ym Mhontardawe ac fe ddefnyddiwyd cefndir Port Talbot mewn rhai golygfeydd, yn cynnwys pysgodfa'r North Bank.

Defnyddir y de-orllewin fel lleoliad ffilmio yn aml ac mae enghreifftiau eraill yn cynnwys:

- *Their Finest Hour and a Half* - comedi rhamantaidd hanesyddol wedi'i ffilmio'n gyfan gwbl yn Abertawe, Hwlfordd a Freshwater West. Treuliodd y criw saith wythnos yn ffilmio yng Nghymru a chafwyd cymorth lleoliad gan Sgrin Cymru, a chefnogaeth ariannol o £30 miliwn gan Gyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau Llywodraeth Cymru. Gwariodd y cynhyrchiad £1.6 miliwn ar nwyddau a gwasanaethau yng Nghymru.
- *Dan y Wenallt* - cafodd dehongliad ffilm o ddrama glasurol Dylan Thomas Under Milk Wood ei ffilmio yn Solfach, pentref harbwr ym Mae Sain Ffraid, Sir Benfro;
- *Set Fire To The Stars* – ffilm hir am Dylan Thomas, gyda Elijah Wood a Celyn Jones, wedi'i ffilmio yn Abertawe yn bennaf. Fe'i henwebwyd am Oscar yn y categori 'Best Original Score' ac am saith gwobr BAFTA Cymru yn 2015, gan ennill dwy wobwr.

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

- *From A Jack To A King* – ffilm hir gyntaf YJB Films, ffilm ddogfen yn adrodd hanes 10 mlynedd diwethaf Clwb Pêl-droed Dinas Abertawe wrth iddo godi o'r adran isaf yng nghynghreiriau pêl-droed Lloegr i'r Uwch Gynghrair.
- Bu cyfres ddrama proffil uchel Sky, *Britannia*, hefyd yn ffilmio golygfeydd allweddol yn Rhosili ar Benrhyn Gŵyr, Abertawe.

Yr Egin - Mae Llywodraeth Cymru wedi buddsoddi £3 miliwn i gefnogi Yr Egin. Bydd hyn yn helpu i adeiladu adeilad newydd ar gyfer darparu llety i gwmnïau, lle i ddatblygu busnesau newydd yn y sectorau creadigol a digidol yn ogystal â lle i gynnal digwyddiadau, awditiwr agored ac ystafelloedd cynhyrchu a golygu y gallai'r cwmnïau a Phrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant eu defnyddio. Bwriad y Brifysgol yw gweld Yr Egin yn dod yn gyfrwng ar gyfer clwstwr o fusnesau creadigol yng Nghaerfyrddin, gydag S4C fel ei brif denant. Mae'n gobeithio y bydd hyn yn ei dro yn helpu'r economi leol, gan ddod â swyddi ychwanegol o safon uchel i Gaerfyrddin, cadarnhau cysylltiadau rhwng y byd academiaidd a busnesau creadigol a chefnogi'n hymrwymiad ehangach i hyrwyddo'r Gymraeg fel iaith fyw a hyfyw.

Tinopolis yw un o brif gwmnïau'r sector diwydiannau creadigol. Wedi'i leoli yn Llanelli, mae'n un o brif gwmnïau cynhyrchu'r DU - ac un o'r rhai annibynnol olaf. Ron Jones yw Cadeirydd Gweithredol Grŵp Tinopolis, sydd hefyd yn Gadeirydd y Panel Sector Diwydiannau Creadigol ac yn aelod o'r Panel Buddsoddi yn y Cyfryngau. Mae Tinopolis yn gyfrifol am raglenni teledu fel Question Time a Crufts ac yn cynhyrchu darllediadau BT o'r Uwch Gynghrair a Chynghrair y Pencampwyr. Mae Tinopolis wedi gwneud nifer o gytundebau mawr yn UDA dros y blynyddoedd diwethaf, yn cynnwys curo ITV i brynu Magic Elves, sy'n cynhyrchu rhaglenni poblogaidd fel Master Chef.

Fel cwmni cynhyrchu teledu annibynnol allweddol mae Tinopolis yn gwneud cyfraniad pwysig yn is-sector ffilm a theledu Cymru. Mae'n llwyddiannus yma ac yn rhyngwladol, ac wedi sicrhau twf cynaliadwy drwy fuddsoddiad i ddod yn ddarparwr cynnwys teledu o bwys.

Y De-ddwyrain

Y de-ddwyrain yw'r clwstwr mwyaf ar gyfer cynhyrchu ffilm a theledu yng Nghymru. Mae llawer o gynrychiadau wedi ffilmio ac yn parhau i ffilmio ledled y de-ddwyrain. Mae'r uchafbwyntiau'n cynnwys:

- *Born to Kill* – cyfres ddrama bedair rhan mawr ei bri a ddarlledwyd ar Channel 4 yn 2017 gyda chefnogaeth BBC Worldwide a Llywodraeth Cymru.
- *Decline and Fall* – addasiad drama gomedi tair rhan o nofel Evelyn Waugh a gyhoeddwyd ym 1928, a ddarlledwyd ar BBC One yn Ebrill 2017.
- *The State (Crossing the Border)* gynt – cafodd drama flaenllaw Archery Picture ar gyfer Channel 4 ei ffilmio mewn sawl lleoliad yng Nghaerdydd.
- *Requiem* – cyfres ddrama flaenllaw chwe rhan ar gyfer BBC1, a ffilmwyd mewn lleoliadau ledled Cymru, yn cynnwys Parc Treftadaeth y Rhondda a Chefn Tila ger Brynbuga.
- *Kiri* - cyfres ddrama 4 pennod 60 munud o hyd ar gyfer Channel 4 a gyd-gynhyrchwyd gan All3 Media a Hulu a'i ffilmio yn y de-ddwyrain. Fe'i hysgrifennwyd gan Jack Thorne, yr ail yn ei drioleg o ddramâu sy'n archwilio'r gwrthdaro rhwng y cyfryngau ac achosion troseddol/cyfreithiol dadleuol.

Bad Wolf

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

Ym mis Mehefin 2015, ymrwymodd Bad Wolf, y cwmni cynhyrchu teledu, i leoli ei weithrediadau yng Nghymru. Penaethiaid Bad Wolf Cyf yw Jane Tranter a Julie Gardner, cyn-swyddogion gweithredol gyda BBC Worldwide sydd am fanteisio i'r eithaf ar eu cysylltiadau yn yr UDA a'u Heiddo Deallusol er mwyn sicrhau, datblygu a chynhyrchu casgliad o brosiectau drama o safon uchel ar gyfer y teledu yng Nghymru.

Mae Bad Wolf wedi nodi casgliad o gynyrchiadau teledu gyda chyfanswm cyllideb gwerth £290 miliwn a mwy dros y 10 mlynedd nesaf. Roedd swyddogion wedi cynnwys £108 miliwn¹ ohono i'w wario ar gynyrchiadau Cymreig fel un o rag-amodau cynnig Llywodraeth Cymru o gymorth o hyd at £9 miliwn. Er mwyn sicrhau bod Bad Wolf a'i gasgliad o gynyrchiadau yn cael eu cynhyrchu yng Nghymru, dyfarnwyd cyllid Llywodraeth Cymru i Bad Wolf sy'n cynnwys taliad ymlaen llaw i'w ad-dalu a grant. Mae Bad Wolf Ltd bellach wedi sefydlu swyddfeydd yng Nghaerdydd a Los Angeles (LA) ac wedi cymryd drosodd adran ddatblygu Cynyrchiadau BBC Worldwide sy'n cynnwys 45 o brosiectau, gan gychwyn gyda dwy gyfres hirhoedlog sy'n dychwelyd ac a gomisiynwyd gan ddarlledwyr y DU:

- All Souls Trilogy, gan Deborah Harkness, a'r gyntaf yw *A Discovery of Witches*. Cafodd y gyfres gyntaf ei ffilmio yn Stiwdio Blaidd Cymru ac ar leoliad yng Nghymru. Bydd Bad Wolf yn ceisio addasu'r tri llyfr sydd yn y gyfres ar gyfer y teledu.
- *His Dark Materials*, gan Phillip Pullman, addasiad o drioleg glasurol gyfoes o nofelau ar gyfer y BBC. Mae ganddo gyllideb gwerth £48 miliwn a disgwylir y bydd 60% (£28.8 miliwn) yn cael ei wario yng Nghymru. Mae'r gyfres yn debygol o redeg am bum cyfres, gydag wyth pennod yn cael eu ffilmio ar hyn o bryd yn Stiwdio Blaidd Cymru ac ar leoliad yng Nghymru.

Yn dilyn derbyn cyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer cynyrchiadau, mae Bad Wolf wedi sicrhau buddsoddiadau sylweddol eraill i'r cwmni;

- Mae Access Entertainment, un o isadrannau Access Industries, wedi prynu 24.9% o Bad Wolf;
- Mae Sky a HBO wedi prynu cyfran fach yr un ac wedi cael seddi ar y Bwrdd. Fel rhan o'r fargen, bydd Bad Wolf yn cyflenwi drama i'r gydbartneriaeth a gyhoeddwyd yn ddiweddar rhwng Sky a HBO, gyda'r nod o gyllido dramâu ar raddfa fawr ar gyfer y farchnad deledu ryngwladol.

Y Canolbarth

Mae *Y Gwyll / Hinterland* yn gyfres ddrama dditectif gyfoes ar gyfer y teledu wedi'i lleoli yn Aberystwyth a'r cyffiniau. Daeth S4C a BBC Wales ynghyd ar gyfer *Hinterland*, sef drama i Gymru gyfan.

Ffilmwyd tair cyfres ar draws sawl lleoliad yn Aberystwyth a'r fro ac yng Ngheredigion, ac fe gynhyrchwyd fersiynau Cymraeg a Saesneg o'r rhaglen cefn wrth gefn. Mae *Y Gwyll / Hinterland* yn ddrama o ansawdd nid yn unig i gynulleidfa ddomestig drwy'r darlledwyr S4C a BBC Wales ond hefyd i gynulleidfa'r DU gyfan wrth iddi gael ei darlledu ar BBC4, ac i gynulleidfa ryngwladol drwy'r partner dosbarthu ALL3MEDIA. Mae'r prosiect hwn yn

¹ Mae Bad Wolf wedi gallu cadarnhau ers hynny y bydd y gwariant hwn yn cynyddu i £128M fel rhan o gytundeb Stiwdio Blaidd Cymru.

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

cefnogi amcan Llywodraeth Cymru o gynorthwyo cwmnïau cynhenid Cymreig i fanteisio ar farchnadoedd rhyngwladol.

Y Gwyll / Hinterland oedd yr enillydd yn y categori Drama Orau yng Ngŵyl y Cyfryngau Celtaidd 2014. Enwebwyd y gyfres hefyd yn y categorïau Drama Orau ac Actor Gorau ym Monte Carlo.

b. Effaith ddiwylliannol a'r Gymraeg

Polisi'r Cyfryngau

Bu Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gyda'r BBC er mwyn sicrhau bod siarter newydd y BBC yn rhoi pwrpas cyhoeddus cryfach o lawer i'r BBC er mwyn adlewyrchu, cynrychioli a gwasanaethu cymunedau amrywiol Cymru. Bellach, gallwn ddisgwyl mwy o gynnwys a gwell cynnwys a rhaglenni ar gyfer Cymru, am Gymru, ac yng Nghymru ar draws gwasanaethau'r BBC. Roedd ein cyfraniad uniongyrchol yn y broses o adnewyddu'r Siarter yn hanfodol wrth sicrhau'r gwelliannau hyn. Er mwyn cyflawni hyn, mae angen cyllid priodol ac rydym wedi pwysleisio'n barhaus fod yn rhaid i unrhyw arian sy'n cael ei addo i Gymru o'r newydd fod yn wirioneddol ychwanegol. Felly, roeddem yn croesawu'r cyhoeddiad a ddaeth ym mis Chwefror 2017, y bydd BBC Cymru Wales yn derbyn cyllideb ychwanegol ar gyfer rhaglenni, ac y bydd yn lansio rhai gwasanaethau newydd. Cafwyd rhywfaint o gynnydd i'r gyllideb sydd ar gael yn 17/18, gan godi i'r cynnydd ychwanegol llawn o £8.5 miliwn erbyn 19/20. Bydd ar gael i gomisiynwyr i ddarparu rhaglenni Saesneg eu hiaith newydd ar gyfer Cymru, cynnydd o 50% ar y gyllideb sydd ar gael iddynt ar hyn o bryd. Bydd hyn yn galluogi'r BBC yng Nghymru i gomisiynu mwy o raglenni a fydd wir yn adlewyrchu bywydau pobl yng Nghymru ac yn gwneud yn siŵr bod mwy o raglenni fel hyn yn cael eu gweld ar draws rhwydwaith y DU.

Mae'r cyllid newydd yn cefnogi ehangiad sylweddol mewn rhaglenni drama, comedi a ffeithiol nodedig, gan gynnwys y casgliad o gyfresi drama mwyaf erioed yn yr iaith Saesneg ar gyfer y teledu wedi'u lleoli yng Nghymru. Bydd tair prif ddrama a ffilmwyd yng Nghasnewydd, Sir Gaerfyrddin a'r Gogledd-orllewin yn cael eu darlledu ar y BBC yn 2018. Mae dwy eisoes wedi'u darlledu, gan ddenu canmoliaeth gan y beirniaid ac maen nhw wedi bod yn boblogaidd ymhlith cynulleidfaoedd – *Un Bore Mercher/Keeping Faith* gydag Eve Myles a *Requiem* gyda Lydia Wilson a Richard Harrington. Llywodraeth Cymru a gyllidodd y ddau gynhyrchiad hyn ar y cyd â'r BBC (ac yn achos *Un Bore Mercher/Keeping Faith* S4C), er mwyn sicrhau bod y buddion economaidd a diwylliannol gorau oll yn aros yn yr ardal.

Penodwyd Chris Aird, comisiynydd drama rhwydwaith newydd i Gymru hefyd, er mwyn sicrhau bod Cymru yn cael ei hadlewyrchu'n well ar y sgrin.

Yn ychwanegol at hyn, mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn gofyn i Ofcom am beth amser i osod cwotas cynhyrchu mwy heriol y tu allan i Lundain ar gyfer darlledwyr gwasanaethau cyhoeddus. Felly, rydym yn croesawu ymrwymiad newydd sylweddol Channel 4 i gynyddu'r arian sy'n cael ei wario ar gynhyrchiadau yn y Gwledydd a'r Rhanbarthau o'i gwota cyfredol o 35% i darged newydd gwirfoddol o 50% erbyn 2023. Bydd hyn yn arwain at hwb cronus o dros £250 miliwn yng ngwariant Channel 4 ar gomisiynau yn y Gwledydd a'r Rhanbarthau.

Mar strategaeth '4 All the UK' Channel 4 yn ddull newydd arwyddocaol ar gyfer y gwledydd a'r rhanbarthau sydd i'w groesawu'n fawr, un a ddylai yn gyffredinol sicrhau buddion go iawn i'r sector diwydiannau creadigol ledled Cymru. Rydym yn gytûn y byddai Cymru yn

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

gartref gwych i Channel 4. Mae ein diwydiannau creadigol yn ffynnu ac mae gennym enw da yn rhyngwladol fel cartref i ddrama, cynhyrchu, sgiliau a thalent.

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio er mwyn mynd ati'n uniongyrchol i gynorthwyo Channel 4 i ddatblygu a sicrhau dyfodol gwerth chweil yng Nghymru ac mae swyddogion eisoes mewn trafodaethau â Chyngor Caerdydd a'i bartneriaid. Rydym yn disgwyl y bydd y cynnig hwn yn cynyddu cyfleoedd ac yn darparu manteision i bobl a busnesau ar hyd a lled Cymru.

Cafwyd cynigion o rannau eraill o Gymru i groesawu Pencadlys cenedlaethol newydd Channel 4 neu un o'i ganolfannau creadigol. Mae'n siom nad oes unrhyw un o'r cynigion eraill yn symud ymlaen, ond rydym eisoes yn trafod y posibilrwydd o ddatblygu'r cynigion hynny mewn ffyrdd eraill gyda'r awdurdodau dan sylw.

Cynrychiadau Cymraeg

Mae cymorth neu fuddsoddiad ar gael gan Lywodraeth Cymru ar gyfer prosiectau ffilm a theledu yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mae ein cymorth yn amodol ar fodloni amryw o feini prawf, gan gynnwys yr angen i ddangos marchnad ryngwladol, gwario swm sylweddol o'r gyllideb gynhyrchu yng Nghymru a chryfder yr elw economaidd tebygol. Fodd bynnag, prif nod holl gymorth Llywodraeth Cymru yw cryfhau'r sector ffilm a theledu yng Nghymru trwy sicrhau bod pobl Cymru, lleoliadau Cymru a chwmnïau Cymru'n elwa trwy unrhyw fuddsoddiadau a wneir.

Ers 2011 a hyd at 30 Mai 2018, mae Llywodraeth Cymru wedi cefnogi 14 o gynrychiadau Cymraeg, ar y cyd ag S4C, gyda chyllid ychwanegol o dros £2.3 miliwn yn cael ei gynnig:

Teitl y Cynhyrchiad	Lleoliad	Gwerth y Cynnig
<i>Igam Ogam</i>	Animation Studio, Caerdydd	£75,000
<i>Y Syrcas</i>	Ar leoliad, Gorllewin Cymru	£20,000
<i>Dan Y Wenallt</i>	De-orllewin Cymru	£35,000
<i>Boj</i>	Cloth Cat Animation Studio, Caerdydd	£200,000
<i>Twt</i>	Cloth Cat Animation Studio, Caerdydd	£550,000*
<i>Cestyll</i>	Gogledd Cymru	£45,000
<i>Y Gwyll Cyfres 1</i>	Ar leoliad, Ceredigion	£215,000
<i>Y Gwyll Cyfres 2</i>	Ar leoliad, Ceredigion	£304,000
<i>Y Gwyll Cyfres 3</i>	Ar leoliad, Ceredigion	£250,000
<i>Un Bore Mercher</i>	Ar leoliad, Gorllewin Cymru	£328,000
<i>Mynddoedd Y Byd</i>	Lleoliadau rhyngwladol	£30,000
<i>Y Wal2</i>	Lleoliadau rhyngwladol	£45,000
<i>Bang</i>	Ar leoliad, Castell-nedd Port Talbot	£350,000
<i>The Rubbish World of Dave Spud (Illuminated Productions Ltd)</i>	Cloth Cat Animation Studio, Caerdydd	£90,000

* Cyllid Busnes i Lupus Films Ltd hyd at uchafswm o £550,000, gyda £350,000 ohono wedi'i ddyrannu i Twt a £200,000 i'r ffilm deledu wedi'i hanimeiddio, Ethel & Earnest.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i gefnogi cyfryngau gweledol cyfrwng Cymraeg o'r safon uchaf trwy ein cwmnïau brodorol megis Boom Cymru, Rondo Media, Cwmni Da, Telesgop ac Avanti Media.

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

Rydym ni hefyd wedi gweld cynnydd mawr yn y Gymraeg yn cael ei hyrwyddo a'i chydabod fel iaith ryngwladol, gydag *Y Gwyll* a *Bang* yn cael eu gwerthu'n fyd-eang.

Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi busnesau Cymru mewn ffyrdd eraill. Er enghraifft, yn ddiweddar fe wnaethom ni gefnogi Boom Cymru, sef un o'r cynhyrchwyr cynnwys teledu mwyaf yng Nghymru, i atgyfnerthu ei bresenoldeb yn adeilad diwydiannau creadigol blaenllaw Llywodraeth Cymru, sef Gloworks ym Mhorth Teigr, gyda chymorth grant Cyllid Busnes Llywodraeth Cymru o £115,125 (rhan ohono i'w ad-dalu, ond nid y rhan arall).

Boom Kids, sef is-adran Boom Cymru, yw prif gynhyrchydd rhaglenni i blant cyn ysgol a gwylywyr iau o dan ambarél *Cyw* a *Stwnsh* S4C. Mae'n un o gynhyrchwyr rhaglenni teledu i blant 6-13 oed mwyaf y DU. Mae'r isadran yn cyflogi dros 50 o staff llawn amser a bydd grant Llywodraeth Cymru yn helpu i sicrhau 41 o swyddi cyfredol.

Yn ogystal â sicrhau dyfodol Boom Cymru, bydd y cyfleuster yn rhoi llwyfan i'r diwydiant teledu yng Nghymru ac yn hyrwyddo'r Gymraeg a diwylliant Cymru.

Mae'r adleoli yn golygu adeiladu cyfleusterau stiwdio heb eu hail a gwasanaethau cysylltiedig lle byddai Boom Kids yn cynhyrchu *Stwnsh* a *Cyw*, ynghyd â gwella ei broffil cyhoeddus a darparu gwasanaeth diwylliannol ac addysgol heb ei ail i ddysgwyr Cymraeg a phlant Cymru yng nghanol Bae Caerdydd. Nod y cwmni yw denu plant i ryngweithio â'r cyfleusterau trwy gymryd rhan mewn gweithgareddau stiwdio a chynnig ymweliadau set.

Wrth ystyried ceisiadau am gyllid yn y dyfodol, bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i ystyried y manteision diwylliannol. Bydd prosiectau sy'n dangos ymrwymiad cryf i Gymru, o ran doniau allweddol, canolfan hirdymor ac ymrwymiad i wariant a hyfforddiant yng Nghymru, yn cael blaenoriaeth ar gyfer cymorth.

c. Gwerth am arian

Cyllid Busnes / Cronfa Sgrîn Cymru

Disgwylir i brosiectau cynhyrchu sy'n derbyn cyllid grant wario swm sylweddol o arian ar gyflenwyr, cast, criw a chyfleusterau lleol h.y. 'gwariant ar Gymru'.

Ers 2012-13, mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn defnyddio cymhareb darged o 12:1, lle mae'n rhaid i brosiectau ddangos o leiaf £12 o fuddsoddiad am bob £1 a werir gan Lywodraeth Cymru.

Targed yw'r gymhareb hon, ac efallai y derbynnir cymarebau is ar gyfer prosiectau â manteision tymor hwy (e.e. canolfan barhaol yng Nghymru, doniau allweddol o Gymru yn gysylltiedig â'r cynhyrchiad, cyfleoedd hyfforddi sylweddol) a / neu brosiectau sy'n addas yn strategol e.e. (drama deledu o'r safon uchaf).

Mae gwerth gwariant yng Nghymru o ganlyniad i gynhyrchiad ffilm a theledu yn cael ei nodi yng nghofnodion y prosiect ac mewn dogfennau a gyflwynir i'r adran pan ddaw'r prosiect i ben.

Ers 2012-13, mae Llywodraeth Cymru wedi cyflawni cymhareb o 10:1 ar gyfartaledd – hynny yw, mae bron i £11 miliwn mewn cyllid wedi cynhyrchu gwariant o £120 miliwn yn uniongyrchol i economi Cymru. Mae'r ffigur hwn ond yn cynnwys y prosiectau hynny sydd wedi eu cwblhau ac wedi cadarnhau eu gwariant ar Gymru.

Mae swyddogion wedi cynnal ymchwil bwrdd i feincnodau cymarebau cyllid-i-wariant-lleol mewn rhanbarthau eraill yn y DU. Gwelwyd bod amrywiaeth mawr yn yr elw disgwylidiedig,

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

yn ôl rhanbarth a'r math o brosiect. Er enghraifft, mae gan Northern Ireland Screen gymhareb ddangosol o 8 i 1 (er y gall hyn newid yn unol â'r math o gynhyrchiad a'r buddsoddiad).

Cyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau

Ar gyfer cynyrchiadau a gefnogir trwy'r Gyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau, y meini prawf hyd yma yw bod rhaid i brosiectau gyflawni 50% o'i brif ffotograffiaeth yng Nghymru a gwario o leiaf 35% o'u cyllideb ar wariant lleol islaw'r llinell². Fodd bynnag, mae hyn wedi'i gyfuno â gofyniad ar i'r holl gyllid masnachol gydymffurfio ag Egwyddor Gweithredwr Economi'r Farchnad (MEOP) a chael ei ad-dalu'n llawn.

Mae pa mor fasnachol yw prosiectau sy'n gwneud cais am gyllid trwy'r llwybr hwn yn cael ei ddilysu gan arbenigwyr allanol yn y cyfryngau a'i ystyried gan banel o arbenigwyr yn y cyfryngau. Ni fyddai cyllid yn cael ei argymhell ar gyfer unrhyw brosiect yr ystyrir nad yw'n cydymffurfio â MEOP.

Mae'r panel arbenigol yn asesu'r lefel a'r math o gyllid y gofynnir amdano ac yn ystyried tebygolrwydd ei botensial i sicrhau elw ar fuddsoddiad, yn seiliedig ar, ond nid yn gyfyngedig i, ragamcaniadau gwerthu annibynnol, sut mae prosiectau tebyg wedi perfformio yn y farchnad a hanes y tîm cynhyrchu.

Ni all gwerth am arian gael ei ystyried yn yr un modd ag ar gyfer prosiectau cyllid grant gan fod angen sicrhau cydbwysedd rhwng y potensial ar gyfer elw masnachol a'r manteision i Gymru. Er enghraifft, efallai y bydd prosiect a all dderbyn £1 miliwn mewn cyllid ond yn gwario £2 filiwn ar nwyddau a gwasanaethau lleol (cymhareb o 2:1); fodd bynnag, pe bai'r cyllid yn cael ei ad-dalu'n llawn i Lywodraeth Cymru byddai hynny'n golygu gwariant o £2 filiwn heb gost.

Rhaid cydnabod bod ad-daliad llawn unrhyw fuddsoddiad masnachol mewn cynhyrchiad ffilm a theledu yn gwbl ddibynol ar lwyddiant y cynhyrchiad ffilm a / neu deledu.

Yn ddiweddar, mae swyddogion wedi bod yn archwilio sut i ddiwygio cyfrifiadau gwerth am arian y sector a'r sail resymegol dros gyllid ar gyfer ffilm a theledu i adlewyrchu'n well newidiadau yn y farchnad ac i osod sylfaen gadarn ar gyfer cymorth i'r sector yn y dyfodol trwy Cymru Greadigol.

3. Sut gall cymorth i'r sector gael ei effeithio gan Gynllun Gweithredu ar yr Economi newydd Llywodraeth Cymru

Credwn fod y Cynllun Gweithredu ar yr Economi (EAP) a'n hymrwymiad i sefydlu Cymru Greadigol yn cyfateb i'w gilydd; mae'r ddau yn cefnogi ymagwedd gyfannol a gwell gwaith rhanbarthol ac yn cydnabod yr angen am fesurau effaith ehangach. Bydd Cymru Greadigol yn derbyn pwyslais yr EAP ar waith teg a hyrwyddo sgiliau.

Mae contract economaidd yr EAP yn taro deuddeg gyda'r synergeddau rhwng y celfyddydau a'r diwydiannau creadigol a'u gallu i greu manteision economaidd, cymdeithasol a diwylliannol. Bydd y gofyniad hwn i fod yn fwy cyfrifol yn gymdeithasol yn rhan annatod o'n gwaith gyda'r sector yn y dyfodol.

² Gellir diffinio gwariant islaw'r llinell fel yr holl gostau cynhyrchu ac eithrio'r doniau creadigol – megis Actorion, Cyfarwyddwr, Cynhyrchwyr ac Awduron o'r criw arall.

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

Bydd y meini prawf newydd ar gyfer cyllid yn darparu cyfleoedd i gwmnïau'r diwydiannau creadigol, a gallant hybu meysydd sy'n cyfateb i'n cynlluniau strategol. Er enghraifft:

- Mae cwmnïau'r diwydiannau creadigol o flaen eu hamser o ran capasiti ar gyfer arloesi a rhoi cynnig ar bethau newydd.
- Mae entrepreneuriaeth yn gyffredin yn y sector ac yn rhywbeth rydym ni eisiau ei annog.
- Mae natur ddigidol llawer o allbwn y sector yn hawdd ei hallforio ar draws ffiniau (os yw'r hawlfraint a'r amddiffyniadau eiddo deallusol angenrheidiol ar waith) a hoffem weld mwy o fasnach ryngwladol.

Felly, mae yna gyfleoedd i alinio, gan gydnabod y gwahanol fecanweithiau a chamau sydd angen eu cyflwyno i gefnogi'r diwydiannau creadigol.

Mae tystiolaeth wedi dangos bod y prif gyfleoedd twf ar draws y sector sydd fwyaf tebygol o arwain at greu swyddi a chyfoeth i'w cael trwy fanteisio ar gynnwys creadigol (eiddo deallusol) ar blatfformau digidol.

Felly, bydd gweithgareddau Cymru Greadigol yn ategu'r EAP er mwyn cefnogi'r diwydiannau newydd hyn sy'n creu cyfoeth a swyddi trwy greu, caffael, cadw a manteisio ar eiddo deallusol.

Rydym yn cydnabod bod yna rai meysydd lle bydd angen i ni weithio gyda'r model newydd i sicrhau ei fod yn gallu addasu i rai o nodweddion y sector diwydiannau creadigol, megis:

- Cwmnïau bach, micro a sero yw dros 90% o'r sector, felly dylai rhai gofynion fod yn gymesur â capasiti'r cwmnïau.
- Mae llawer o gwmnïau yn y sector yn cynhyrchu eiddo deallusol anniriaethol, yn hytrach na chynhyrchion neu wasanaethau.
- Mae'r defnydd o weithwyr llawrydd yn endemig, a gall hynny ei gwneud hi'n anodd dangos tystiolaeth o waith teg.

4. I ymchwilio i sut mae Ffilm Cymru Wales (FCW), y BFI ac eraill yn cefnogi'r sector, a sut mae'r gwaith hwn yn ategu gwaith Llywodraeth Cymru yn y maes hwn

Mae FCW yn cefnogi awduron, cyfarwyddwyr a chynhyrchwyr o Gymru neu a leolir yng Nghymru gyda chyllid datblygu a chynhyrchu, cymorth yn y diwydiant a chyfleoedd mentora, gyda chylch gwaith BFI o ran cyllid yw cefnogi gwneuthurwyr ffilmiau a ffilmiau'r DU.

Mae gwaith tîm sector diwydiannau creadigol Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio'n bennaf ar ehangiad ac effaith y diwydiant ffilm a theledu ar economi Cymru. Felly, disgwylir y bydd yna achlysuron pan fydd cynhyrchiad yn cyd-fynd â nodau'r tri sefydliad ac, yn wir, mae Llywodraeth Cymru wedi cyd-fuddsoddi yn y cynyrchiadau canlynol gyda Ffilm Cymru Wales:

- Red and Black Films (Don't Knock Twice Ltd.): *Don't Knock Twice*, Cyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau (£629,516) a Chyllid Busnes (£75,000)
- Ffilm Vox Pictures (Eternal Beauty Productions Ltd.): *Eternal Beauty*, Cyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau (£1,050,000)
- Red and Black Films (Pandora Films Ltd.): *The Machine*, Cyllid Busnes y gellir ei ad-dalu *de minimis* (£80,000)
- Cyfrwng digidol le le Productions Ltd. ar gyfer y rhaglen ddogfen *American Interior*, Cronfa Datblygu Digidol (£49,900)

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

- Ffilm Severn Screen Ltd. (Coracle Picture Limited): *Denmark*, Cyllid Busnes (£85,000)
- fFati fFilms: *Y Syrcas*, Cyllid Busnes y gellir ei ad-dalu *de minimis* (£20,000)
- fFati fFilms: *Dan Y Wenallt / Under Milk Wood*, nawdd Llywodraeth Cymru (£35,000)
- Set Fire To The Stars Productions Ltd: *Set Fire to the Stars*, Cyllid Busnes y gellir ei ad-dalu *de minimis* (£48,000)
- Ffilm wedi'i hanimeiddio Lupus Films Raymond Briggs: *Ethel and Ernest* ar gyfer BBC1, Cyllid Busnes (£200,000 o gynnig o £550,000 a oedd yn cynnwys £350,000 wedi'i ddyrannu i Twt)
- Gritty Realism Productions Ltd: *Heart of Darkness*, Cyllid Busnes (£150,000)

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyd-fuddsoddi yn y cynyrchiadau canlynol gyda'r British Film Institute:

- Ffilm Journey's End Films Limited: *Journey's End*, Cyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau (£850,000)
- Ffilm Vox Pictures (Eternal Beauty Productions Ltd.): *Eternal Beauty*, Cyllideb Buddsoddi yn y Cyfryngau (£1,050,000)

5. Y cymorth a roddir i ddatblygu sgiliau a mynd i'r afael â phrinder sgiliau yn y diwydiant, a oes digon o ddata i fapio'r sgiliau presennol.

Yn hanesyddol, mae cylch gwaith tîm Sector Diwydiannau Creadigol Llywodraeth Cymru wedi canolbwyntio ar dyfu'r sector a helpu busnesau i dyfu, yn hytrach na sgiliau. Er gwaethaf hynny, erbyn 2012, roedd hi'n amlwg na ellid cynnal unrhyw fomentwm twf yn y diwydiant sgrin oni bai bod cymorth ar gyfer datblygu sgiliau'r diwydiant a gwella'r biblinell talent. Er mwyn cyflawni hyn, rydym wedi:

- ariannu cyfres o leoliadau llawn amser a alluogodd chwe hyfforddai i weithio ar gynhyrchiad *Da Vinci's Demons*;
- ariannu It's My Shout a Theatr Ieuentid Gorllewin Morgannwg ar gyfer prosiectau penodol;
- sefydlu cysylltiadau gwaith â sefydliadau addysgol a sefydliadau eraill, gan gynnwys ysgolion, Gyrfa Cymru, sefydliadau AB/AU (arweinwyr Diwydiannau Creadigol yng Ngholeg Cambria, Coleg y Cymoedd, Coleg Caerdydd a'r Fro, Prifysgol De Cymru, Prifysgol Caerdydd ac ati);
- cydariannu prosiect addysg Cynghrair Sgrîn Cymru gyda Creative Skillset;
- ariannu adroddiad ar godi arian i ddatblygu 'esiamploau o ragoriaeth' ar gyfer drama ieuentid ledled Cymru.

Mae gwaith sydd ar y gweill ar gyfer y dyfodol agos yn cynnwys:

- Digwyddiad Amrywiaeth mewn Ffilm a Theledu - Diwrnod dwys gyda mentora a chymorth i ddilyn i gynyddu amrywiaeth y diwydiant sgrin yng Nghymru a gwella mynediad i grwpiau o bobl heb gynrychiolaeth ddigonol.
- Sicrhau bod gan Lywodraeth Cymru berthynas waith ac aliniad strategol da â Creative Skillset; mae Creative Skillset wedi ennill y contract i ddarparu cronfa sgiliau BFI Film Futures, sef cronfa £20 miliwn i wella sgiliau ffilm ledled y DU dros y pum mlynedd nesaf.

Mae gwasanaeth Sgrîn Cymru Llywodraeth Cymru (sy'n rhan o dîm y sector Diwydiannau Creadigol) wedi cyfrannu at fynd i'r afael â rhai o'r bylchau sgiliau yn y diwydiant trwy

Atodiad 2 Papur Tystiolaeth Ysgrifenedig

gynnal cyfweiliadau â chynhyrchwyr sydd wedi derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru a monitro ble mae'r bylchau, pa welliannau y gellid eu gwneud ac ati.

Yn ogystal, mae Sgrin Cymru:

- wedi darparu cyllid ar gyfer cynllun 'Camu Fyny' Sgil Cymru (2017-2018), sef menter hyfforddi ar gyfer gweithwyr proffesiynol dramâu teledu yng Nghymru, gan alluogi'r rhai sydd eisoes yn gweithio yn y diwydiant i ddatblygu eu gyrfa, ac arbenigwyr cymwys i symud i'r byd teledu. Cafwyd arian cyfatebol gan Ardoll 'High End TV Levy' Creative Skillset ar ben cyllid Llywodraeth Cymru.
- yn hyrwyddo cwmnïau criw a chyfleusterau lleol yn rheolaidd trwy gronfa ddata ar-lein eang i gynyrchiadau sy'n cael eu ffilmio ledled Cymru;
- yn rhannu cyfleoedd am swyddi ar gynyrchiadau sy'n chwilio am griw yng Nghymru trwy'r cyfryngau cymdeithasol, gan gyrraedd y rhai nad ydynt wedi cofrestru ar y gronfa ddata;
- yn cynnal digwyddiadau rhwydweithio gydol y flwyddyn, gan gyflwyno cynyrchiadau mewnfuddsoddi newydd i'r criwiau a'r cyfleusterau yma gan alluogi cynhyrchwyr lleol i gyfarfod â chwmnïau sy'n sefydlu canolfannau newydd yng Nghymru;
- yn annog cwmnïau cyfleusterau i sefydlu canghennau yng Nghymru, gan roi mwy o ddewis i gynhyrchwyr o ran eu 'gwariant ar Gymru';
- yn hyrwyddo cyrsiau hyfforddi perthnasol yn y diwydiant sy'n cael eu rhedeg gan y Production Guild, Sgil Cymru a Creative Skillset ac ati.

Cymorth sgiliau yn y dyfodol

Mae sefydlu Cymru Greadigol yn gyfle i adolygu a gwella'r ddarpariaeth cymorth sgiliau a hyfforddiant yn y sector ffilm a theledu yng Nghymru. Ar ran Llywodraeth Cymru, bydd Cymru Greadigol yn cyfrannu at bolisi a gweithgarwch i gynhyrchu gweithlu mwy o faint a mwy medrus i wasanaethu'r sector.

Er mwyn manteisio'n llawn ar yr hwb yn y byd cynhyrchu, mae'n glir bod angen i Gymru gyflenwi mwy o griwiau a chriwiau wedi'i hyfforddi'n well. Bydd hyn yn golygu hyfforddi pobl newydd gyda'r sgiliau gofynnol ac uwchsgilio gweithwyr presennol yn y diwydiant.

Mae yna ddadl glir o blaid Cymru Greadigol, fel corff datblygu economaidd, yn cynnwys ei hun yn y gwaith cymorth sgiliau. Mae llwyddiant economaidd y diwydiant ffilm a theledu yng Nghymru yn dibynnu ar sgiliau'r bobl sy'n gweithio ynddo. Dyma faes gweithgarwch sy'n cael ei gyflawni gan Creative England a Creative Scotland.

Un maes lle bydd gwella sgiliau yn cael effaith uniongyrchol ar yr economi yw sicrhau bod cynyrchiadau sy'n cael eu ffilmio yng Nghymru yn gallu cynyddu eu gwariant ar Gymru. Mae'r bylchau sgiliau a amlinellir uchod yn gorfodi rhai rolau i gael eu llenwi o'r tu allan i Gymru gan na ellir cael gafael ar bobl â'r sgiliau addas yn lleol.

Bydd angen i Cymru Greadigol weithio gyda chydweithwyr Sgiliau yn Llywodraeth Cymru, sefydliadau AB ac AU a chynrychiolwyr y diwydiant i ystyried effeithiolrwydd y ddarpariaeth bresennol a gofynion i'r dyfodol.

I gynyddu'r elw economaidd i Gymru ac i ddatblygu'r sector, dylai rôl Cymru Greadigol gwmpasu pob math o weithgareddau sy'n cynnwys rôl gydgyssylltu lefel uchel. Dylai Cymru Greadigol ddefnyddio partneriaethau a rhwydweithiau, datblygu deallusrwydd y farchnad a darparu gwybodaeth, a throsoleddu arian lle y gall.